

Räddningsväsendet

INFORMATIONSPAKET FÖR VÄLFÄRDSOMRÅDESFULLMÄKTIGE

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

3 skäl för en välfärdsområdesfullmäktig att intressera sig för räddningsväsendet inom sitt område

1. Räddningsväsendet är en lokal tjänst

Räddningsväsendets omfattande rikstäckande servicenät är ett säkerhetsnät för alla som bor och vistas i Finland. Servicenätet består av cirka 800 brandstationer.

22

Räddnings-
verk

Cirka

700

Avtals-
brandkår

Cirka

800

Brand-
stationer

2. Förebyggande av olyckor sparar människoliv och samhällsmedel

Räddningsverket är känt för sin räddningsverksamhet. Dessutom stärker det människornas egna säkerhets- och beredskapsfärdigheter samt befolkningens kristolerans. Förebyggande av olyckor är en central del av räddningsväsendets verksamhet.

Förebyggande av olyckor

- förbättrar människornas säkerhet
- minskar egendomsskador
- påverkar möjligheterna att arbeta då skadorna minskar
- sparar människoliv och samhällsmedel

3. Räddningsväsendets betydelse framhävs till följd av att befolkningen åldras, urbaniseringen ökar och samhället blir mer sårbart

Räddningsväsendet får allt större betydelse i den närmaste framtiden då samhället blir mer sårbart på grund av extrema väderfenomen, till exempel stormar, översvämningar, torka samt mark- och skogsbränder. Också befolkningens åldrande och urbaniseringen ger upphov till alltfler uppdrag för räddningsväsendet.

Dessa omständigheter påverkar också räddningsverkens och avtalsbrandkårernas tillgång på personalre-

surser samt befolkningens hjälpbehov. Åldrandet gör det svårare att agera självständigt i nödens stund.

På ställen där det finns mera byggnader och människor är risken för dagliga olyckor större. På grund av längre responstid kan å andra sidan konsekvenserna av olyckor vara allvarigare i glesbygdsområden. Då framhävs människornas egen beredskap och egna säkerhetsfärdigheter.

Vad är räddningsväsendet?

Bland annat följande uppgifter åligger välfärdsområdenas räddningsväsen

1.

Förebyggande av olyckor

2.

Räddningsverksamhet

3.

Befolkningsskydd

4.

Och beredskap för dessa uppdrag

Räddningsväsendet har som mål att förbättra människornas säkerhet och minska antalet olyckor. Ett annat mål är att viktiga funktioner säkerställs och att konsekvenserna av en olycka begränsas så att olägenheterna minimeras.

Räddningsväsendet och befolkningsskyddet är en central del av systemet för samhällets civilberedskap. Genom adekvata planer och förhandsförberedelser ska räddningsväsendet ha beredskap för att sköta befolkningsskyddsuppdrag som hör till dess verksamhetsområde.

Räddningsväsendet är mycket mer än blåjusaktiviteter!

Förebyggande av olyckor i samarbete

Förebyggande av olyckor innefattar bland annat tillsyn, rådgivning, säkerhetsutbildning och säkerhetskommunikation.

Genom förebyggande av olyckor försöker man minska sannolikheten för bränder och andra olyckor samt minimera skadorna som olyckorna ger upphov till.

Till räddningsverkens kärnuppgifter vid förebyggande av olyckor hör handledning, rådgivning och utbildning samt tillsynsuppgifter. I fastigheter övervakar räddningsväsendet verksamhetssäkerheten genom tillsynsbesök och tillämpning av tillsynsmetoder.

I förebyggandet av olyckor samarbetar man med andra myndigheter samt sammanslutningar och invånare inom området. Organisationer inom räddningsbranschen ordnar för människor, företag och sammanslutningar utbildning om bland annat förstasläckning, människors egen beredskap samt byggnads- och företagssäkerhet. Parallellt med räddningsverken anordnar organisationerna kampanjer om säkerhetskommunikation.

Genom säkerhetskommunikation nås cirka en femtedel av befolkningen varje år.

Räddningsväsendet inom välfärdsområdena?

Bortsett från Helsingfors överförs organiseringen av räddningsväsendet 1.1.2023 från kommunerna till välfärdsområdena. Syftet är att förbättra räddningsväsendets tjänster inom välfärdsområdena. I reformen tryggas en nära koppling mellan räddningsväsendet och social- och hälsovården inom den prehospitala akutsjukvården. För befolkningen framgår reformen av räddningsväsendet som bättre och enhetligare service.

För befolkningen framgår reformen av räddningsväsendet som bättre och enhetligare service.

Räddningsväsendet verkar parallellt med social- och hälsovårdsbranschen

- Räddningsväsendet fusioneras inte med social- och hälsovården, utan verkar parallellt med denna inom välfärdsområdeskoncernen.
- Räddningsväsendet har organiserats regionalt alltsedan 2004.

Räddningsväsendet reformeras förvaltnings- och innehållsmässigt

- Den förvaltningsmässiga reformen innebär att organiseringsansvaret överförs till välfärdsområdena.
- Samtidigt pågår en innehållsmässig reform i syfte att säkerställa räddningsväsendets resurser samt utveckla ledning genom information och räddningsväsendets tjänster.
- Reform av utbildningen för räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten. För tillfället utreds vilka krav den framtida verksamhetsmiljön och arbetsbeskrivningarna ställer på utbildningen.
- År 2022 läggs förslag fram på eventuella examensreformer samt organiseringen och finansieringen av utbildningen. Därefter fattas beslut om reformerna

av utbildningssystemet och förbereds genomförandet av reformerna.

- Avsikten är att implementera det reformerade utbildningssystemet 2025.

Ett enhetligt räddningsväsen möjliggör ledning av storolyckor

Välfärdsområdena har självstyre, men utöver den lokala verksamheten har räddningsväsendet regional och rikstäckande verksamhet som kräver enhetliga rikstäckande system.

Hanteringen av räddningsinsatserna vid storolyckor, till exempel mark- och skogsbränder, kräver att räddningsväsendet har enhetliga och välsynkroniserade system.

Hanteringen av räddningsinsatserna vid storolyckor kräver att räddningsväsendet har enhetliga och synkroniserade system.

Säkerställande av synergifördelarna inom den prehospitala akutsjukvården

- Prehospital akutsjukvård innebär tillhandahållande av brådskande vård av en akut insjuknad eller ska-

dad patient och efter behov transport av patienten till sjukhus.

- Den prehospitla akutsjukvården är en del av hälso- och sjukvården. Välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen ordnar den prehospitla akutsjukvården inom sina områden. De kan sköta verksamheten själva, i samarbete med räddningsväsendet eller något annat välfärdsområde eller köpa servicen av någon annan serviceproducent.
- Det förekommer variationer i organiseringen av den prehospitla akutsjukvårdens tjänsteproduktion.
- Det är bra att inom välfärdsområdena säkerställa synergifördelen mellan räddningsväsendet och hälso- och sjukvården.
- Varje år sköter räddningsverken cirka 500 000 uppdrag inom prehospital akutsjukvård.

Resurser och finansiering?

Räddningsväsendets resursbrist

Finansieringsgapet i räddningsväsendets områden blir senast 2030 cirka 60 miljoner euro, och till följd av ändringen i räddningsväsendets verksamhetsmiljö kommer ytterligare cirka 1 000 räddningsarbetare att behövas senast 2030.

Närmare

7 000

Heltids-
anställda

Cirka

4 000

räddningsarbetare
på heltid

Cirka

25

% av räddnings-
arbetarna går i pension
senast 2030

Var uppkommer behovet av cirka 1 000 ytterligare räddningsarbetare?

Räddningsväsendet har närmare 7 000 heltidsanställda, och av dessa är cirka 4 000 räddningsarbetare på heltid. Av räddningsarbetarna går cirka 1 000 i pension senast 2030. Pensionsavgången kan kompenseras med den nuvarande utbildningsomfattningen.

Inom räddningsväsendet uppstår dock småningom personalbrist till följd av att arbetstidslagen har reviderats och brister i servicenivån avhjälpats. Räddnings-

väsendets beredskapssystem måste ändras, och de nya arrangemangen kräver att ytterligare medarbetare anställs.

Finansieringen av räddningsväsendet inom välfärdsområdena

Tillräcklig finansiering är en förutsättning för människornas säkerhet inom ett välfärdsområde.

- Räddningsväsendets finansiering bestäms utifrån invånarantalet, befolkningstätheten samt riskkoefficienterna.
- Välfärdsområdesfullmäktige fastställer i beslutet om servicenivån räddningsväsendets servicenivå inom området.

I fråga om räddningsväsendet svarar välfärdsområdenas beslutsfattare för nivån på tjänsterna, tillräckliga personalresurser och ekonomi.

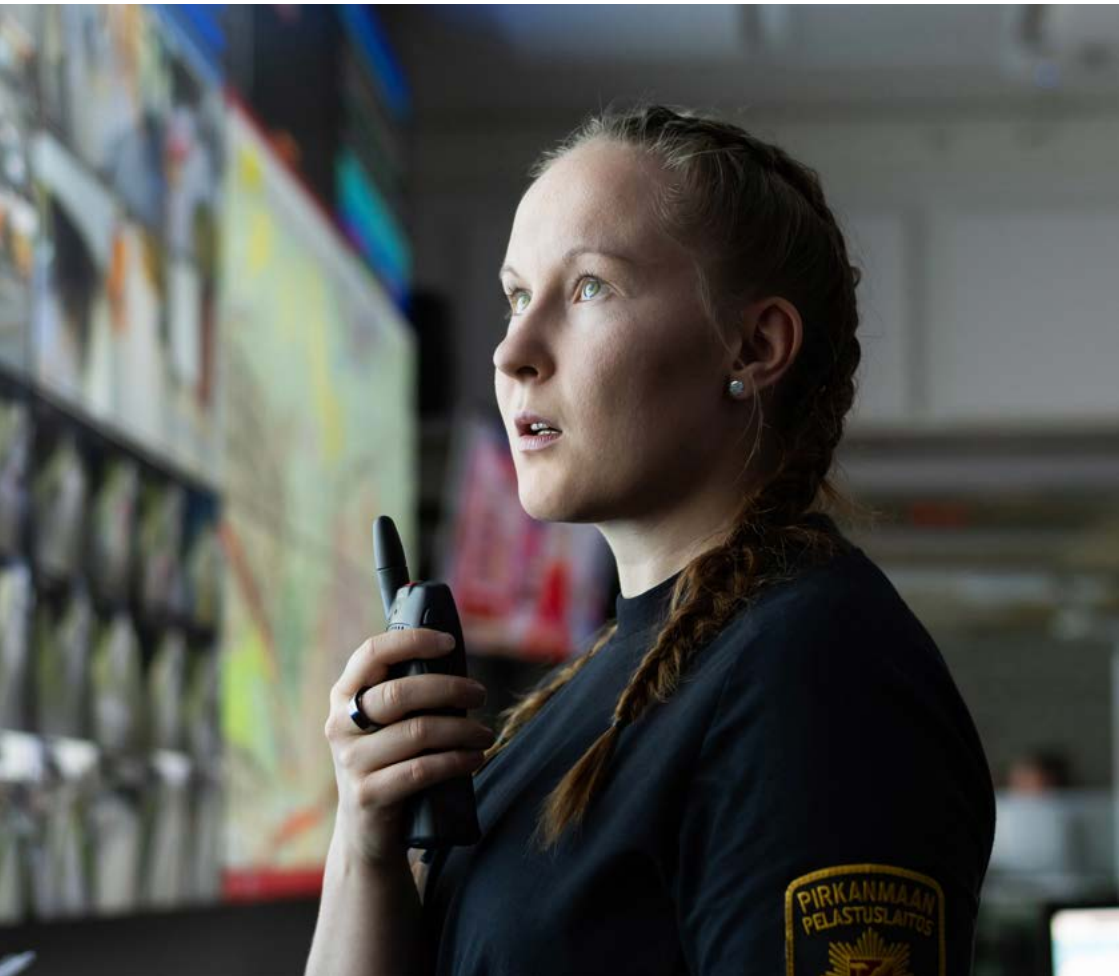

Rikstäckande strategiska mål styr tjänsteutvecklingen

Genom reformen blir statens styrning i räddningsväsendet starkare. Genom starkare nationell styrning kan allt enhetligare och på så sätt mer likvärdiga tjänster produceras inom räddningsväsendet i hela landet.

- Målen blir riktgivande för välfärdsområdenas tjänsteutveckling och strategiska styrning.
- I slutet av 2022 beslutar statsrådet för första gången om de rikstäckande strategiska målen för räddningsväsendet. I fortsättningen uppdateras dessa vart fjärde år.
- Inrikesministeriet styr ordnandet av välfärdsområdenas och Helsingfors stads räddningsväsen.
- Styrningsförhandlingar som gäller ordnandet av räddningsväsendet kommer att föras årligen mellan välfärdsområdena och inrikesministeriet.
- Välfärdsområdena och regionförvaltningsverken bereder utredningar och expertbedömningar om uppnåendet och utvecklingen av räddningsväsendets servicenivå.

- I anslutning till inrikesministeriet inrättas dessutom en delegation för räddningsväsendet. De ministerier som ansvarar för styrningen av välfärdsområdena deltar i delegationens arbete, likaså välfärdsområdena.
- Regionförvaltningsverken övervakar och gör en bedömning av räddningsväsendet samt av dess servicenivå, som ska motsvara de nationella, regionala och lokala behoven samt olycksriskerna.

Räddningsverken och avtalsbrandkårerna

Räddningsverken

Räddningsverken sköter de praktiska räddningsuppgifterna inom sitt område. Utöver räddningsinsatser kan räddningsverken fortfarande producera tjänster inom prehospital akutsjukvård för hälsovården, om välfärdsområdet så beslutar.

Från och med början av 2023 ordnas räddningsväsendets tjänster av välfärdsområdena samt Helsingfors stad. Inom välfärdsområdena svarar räddningsverken för att producera tjänsterna.

Vad är en avtalsbrandkår?

I synnerhet på landsbygden är avtalsbrandkårerna en central säkerhetsaktör, men de deltar i larmuppdrag i hela landet – och även i städer.

Avtalsbrandkåren är en frivillig brandkår, anstaltsbrandkår, industribrandkår eller militärbrandkår som hör till räddningsväsendets system och som med räddningsverket ingått ett avtal om att sköta uppdrag som hör till räddningsverksamheten.

- Vårdförskapsområdet kan anlita avtalsbrandkårer för assistans i räddningsinsatser enligt det som avtalas med dessa.
- Avtalsbrandkårerna stöder räddningsverken förutom i räddningsverksamheten också genom att ordna säkerhetsutbildningar.

Cirka
15 000 avtals-
brandkårister

Cirka
200 larmuppdrag
per dag

- Cirka 15 000 avtalsbrandkårister hör till räddningsverkens larmavdelningar.
- På samma brandstation och i samma brandbil kan både räddningsverkets heltidsanställda och avtalsbrandkårister delta i larmuppdrag.

Avtalsbrandkårerna har en viktig roll inom räddningsväsendet

Avtalsbrandkårer behövs i både små kommuner och stora städer.

- Inom glest befolkade områden är de ofta de första som infinner sig på en olycksplats. Räddningsinsatser leds alltid av räddningsmyndigheten.

- I de större städerna assisterar avtalsbrandkåren räddningsverket i släckningsarbete och utförande av andra uppgifter såsom efterröjning och efterbevakning. I städer framhävs avtalsbrandkårernas roll i synnerhet i stora och långvariga uppdrag samt när räddningsverket är upptaget i ett stort uppdrag eller många uppdrag samtidigt.
- Avtalsbrandkårerna deltar i cirka 200 larmuppdrag per dag i hela landet.

Räddningsväsendet i siffror

Drygt
22 000
anställda

Cirka
4 000
heltidsanställda
räddnings-
arbetare

Cirka
15 000
som hör till avtals-
brandkårernas
larmavdelningar

Cirka
100 000
larmuppdrag
per år

22
räddnings-
verk

Cirka
800
brandstationer
(inkl. avtalsbrand-
kårernas stationer)

Vem fattar beslut i ärenden som gäller räddningsväsendet inom välfärdsområdena?

Välfärdsområdesfullmäktige bestämmer självständigt vilket organ som inom välfärdsområdena fattar beslut i ärenden som gäller räddningsväsendet. Enligt lag åligger det välfärdsområdesfullmäktige att fatta beslut i vissa ärenden som gäller räddningsväsendet, till exempel om servicenivån.

Inrikesministeriet har rekommenderat att ett organ med många medlemmar åläggs uppgiften att leda välfärdsområdets räddningsverk, till exempel en räddningsdivision eller en räddningsnämnd som också verkar som räddningsmyndighet som avses i räddningslagen.

Räddningsväsendets organ med många medlemmar skulle handlägga till exempel följande ärenden gällande räddningsväsendet:

- förslag på beslut om räddningsverkets servicenivå till välfärdsområdesstyrelsen och välfärdsområdesfullmäktige
- bedömning och övervakning av hur räddningsväsendets servicenivå har uppnåtts i enlighet med räddningsverkets egenövervakningsprogram
- verkställighet och uppföljning av utvecklingsplanen i beslutet om räddningsväsendets servicenivå
- förslag på verksamhets- och ekonomiplan samt investeringsplan för räddningsverkets tjänsteproduktion till välfärdsområdesstyrelsen och vidare till välfärdsområdesfullmäktige

- begäran om omprövning av beslut som fattats av räddningsverkets tjänsteinnehavare och av räddningsmyndigheten
- efter behov ärenden gällande tvångsmedel som står till räddningsmyndighetens förfogande, till exempel föreläggande och utdömande av vite i den utsträckning en enmannamyndighet anser att en bredare prövning behövs för ett beslut
- fastställande av planerna som krävs i bestämmelserna om räddningsväsendet
- övriga myndighetsuppgifter som åligger räddningsväsendet

**Räddningsväsendets värden är
mänskligt, yrkesmässigt och pålitligt
– i samarbete**

Närmare information:

- Räddningsväsendets strategi: Ett säkert och kris-tåligt Finland – räddningsväsendets strategi fram till 2025
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-097-1>
- Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-785-0>
- En trygg vardag utan olyckor: Räddningsväsendets åtgärdsprogram för förebyggande av olyckor
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-307-1>
- Analys av räddningsväsendets och den civila beredskapens omvärld
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-634-8>

Foto: Markus Jauhiainen/SST, Markku Lempinen, Johannes Romppanen

Sisäministeriö
Inrikesministeriet